

Aquell 23F a Tortosa

Dimarts de la setmana passada va fer 35 anys de l'intent de cop d'Estat. La data ha passat entre la indiferència general, més enllà de quatre articles a la premsa i 'revival' d'imatges a la televisió. La història de l'exèrcit espanyol i la Guàrdia Civil és plena d'episodis d'opereta com aquest. El feliç resultat final, però, no ens ha de fer oblidar el moment d'angoixa que es va viure. També a Tortosa.

Josep Bayarri Raga

El 1981 era alcalde de Tortosa Vicent Beguer. Havia sigut elegit dos anys abans en les primeres eleccions municipals democràtiques. Va obtenir els 5 vots de CIU i també els 4 del PSC i els 3 del PSUC, als quals, als pocs mesos, va deixar enrere per pactar amb la dreta (UCD i AP, 7 i 2 regidors, respectivament). Jo era president del Col·legi d'Aparelladors, editor-director del setmanari i des de feia un any estava temporalment separat de la política de partit. En contra del que deien els de casa, aquella nit vaig decidir anar a l'ajuntament; com a periodista, però també demòcrata, calia estar a la casa del poble fent costat a l'alcalde i a les autoritats legítimes. Els carrers començaven a estar deserts. La gent tenia por i havia optat per recloure's a casa, pendent de les notícies. Altrament, feia una nit freda, com corresponia a les acaballes de l'hivern.

Entrant a l'edifici, a mà esquerra, es-

tava el cos de guàrdia de la Policia Local. Un dels guàrdies de nit (personatge de declarada afiliació feixista de la qual se'n vanagloriava constantment) estava a la porta amb algú més. Jo vaig escoltar el que deia i, com jo, també altres: "Ahora llegarán las órdenes de los jefes y comenzaremos a actuar". Li ho vam dir a l'alcalde, però no va passar res. Era evident que, poca o molta, a Tortosa també hi havia alguna trama colpista o gent que s'hi sentia identificada. El fet que un dels colpistes, el que va llegir el missatge als diputats i va aparèixer per la televisió, fos el capità de la Guàrdia Civil de Tortosa, Acera Martín, va ser una sorpresa per a molts.

A l'ajuntament érem una desena de persones, tots regidors i només jo com a periodista. Hi havia moltes absències, en especial de CIU i UCD. Josep M. Castells va arribar amb un sac de dormir per passar la nit a l'ajuntament; portava també un transistor. La responsable de finances del PSUC local,

El nostre setmanari es va fer ressò de com va anar la jornada del 23F a Tortosa i al territori ebrenc.

una noia valenciana, se'n va anar a passar la nit, per seguretat, a casa de Victòria Campos ignorant que si per als feixistes hi havia algú significat era la mateixa Victòria. Joan Chavarria va destruir els arxius d'afiliats al PSC. Estàvem inquietes, sense saber què fer. Beguer se'n va anar prompte, abans de les 11 de la nit, quan encara no hi havia res definit. En canvi, es van quedar

fins al darrer moment tant el cap d'UCD, Vicent Lluésma, com el d'AP, Josep Curto. Passada la una de la matinada, després d'escoltar el missatge del rei per la televisió desautoritzant el cop i cridant a la normalitat constitucional, vam pensar que tot s'havia acabat. Tots vam marxar cap a casa, a dormir amb el transistor a la vora.

Any i mig després, la revista *Actual*

de Madrid (núm. 26, de 27 d'agost del 1982) va traure els llistats, província per província, dels que havien de ser detinguts i eliminats de forma immediata cas de triomfar el cop. La llista era exhaustiva: Més d'un miler de persones; entre ells, òbviament, polítics d'esquerres, però també professors universitaris, actors, escriptors, periodistes i cantants. A Tarragona s'esmentaven 19 persones. De Tortosa hi havia els noms de Josep M. Castells, Subirats Piñana i el meu. En llegir-ho va ser quan veritablement em vaig atemorir.

El cop d'Estat va ser avortat, però va marcar la vida política dels anys immediats i va instal·lar la por amb un gir a la dreta i el centralisme. Un pacte secret entre UCD i PSOE (juliol del 1981) va comportar la fi del consens polític de la transició: Es fixà un mapa d'autonomies, que foren generalitzades i uniformitzades per rebaixar les del País Basc i Catalunya, i s'eliminà el grup parlamentari propi del PSC, que va començar la submissa integració al PSOE. L'oposició de nacionalistes i comunistes denunciant una reforma encoberta de la Constitució evidencià l'existència d'un nacionalisme espanyol (UCD, AP i PSOE) que sempre coincideix defençant l'Espanya única amb connotacions franquistes. Com avui. ■